

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 3 AZ je spolkem
- ▶ 4 Miloslav Ransdorf
- ▶ 5 Doporučujeme
- ▶ 6 Paroz v Ostravě
- ▶ 7 Paroz na Praze 7
- ▶ 8 Sociální bydlení
- ▶ 9 Družstevnictví
- ▶ 10 Referendum
- ▶ 12 Setkání iniciativ
- ▶ 13 Ohlasy, tiráž, kontakty

Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím pošlete na tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

odpovědný redaktor: Karel Růžička

(LEDEN 2016)

ROK 2016 NEBUDE KLIDNÝ, ALE TO NEMUSÍ BÝT NUTNĚ ŠPATNĚ

Než jsme se rozkoukali, utekl první měsíc nového roku. Dynamika událostí – a to nejen ve světové ekonomice, kterou si „hlídám“ jakožto svůj obor – je obrovská. Řada z nás si může připadat jako Alenka za zrcadlem, která musela běžet stále rychleji, aby vůbec zůstala na místě. Je to i proto, že žijeme ve výjimečné době, která je charakterizována bezprecedentním shlukem krizí, počínajíc ekonomickou, po sociální, ekologickou, politickou i morální. Možná toto konstatování vypadá na úvodník pro nový rok poněkud depresivně, ale vůbec tomu tak nemusí být. Krize není jen znamením toho, že

„takhle už to dál nejde“, ale také nabízí netušené možnosti uvažovat i konat jinak, než doposud. Často je to právě jen krizová situace, která nás donutí se na svět a roli nás samotných dívat jinak, než bychom

v zasetí běžné operativy byli schopni.

Setrvalá stagnace vyspělých zemí, kde se již osmým rokem hledá zdroj „křehkého oživení“, dostala znovu do hry tak zásadní otázky jako např.: potřebujeme vůbec růst? A je správné, že ho měříme pomocí hrubého domácího produktu? Není to náhodou tak, že způsob,

jakým věci měříme (a tak i hodnotíme) předurčuje naše chování? Zatímco koncept „degrowth“ (někdy česky překládáno jako „nerůst“) ještě před pár lety působil poněkud punkově, dnes se již stává centrem debat na Západ od nás. Joseph Stiglitz, slavný americký ekonom, se zase na posledním Da-

voském fóru nechal slyšet, jak je HDP nedostatečný pro posouzení kvality našeho života a jak moc se mu líbí bhútánský ukazatel hrubého národního štěstí...

Krize je pozitivní i v tom, že nás může přivést k

ZE SDRUŽENÍ SPOLKEM

Od 6. ledna je Alternativa zdola ve spolkovém rejstříku vedena již nikoli jako občanské sdružení, nýbrž jako zapsaný spolek, jak žádá nový občanský zákoník

vzešlý po dlouhých letech práce z dílny Ministerstva spravedlnosti.

Transformace sdružení ve spolek je takové formy, že sotva pomůže proklamovanému záměru rozvoje občanské společnosti. Nejen, že se zvětšilo papírování, které navíc potěší kasičky notářské frakce absolventů právnických fakult – a to ministerstvo během transformační lhůty jeden poplatek v řádu tisíce korun zrušilo. Obzvláště zdařilým kouskem je totiž elektronický dotazník spolkového rejstříku. O jeho vyplňování nám již předem vyprávěli kamarádi z jiných organizací různé story.

Dotazník, zdá se, totiž navrhoval patrně nějaký IT génius a – jak se občas v dějinách stává – běžní lidé génium nerozumí. Jiná cesta přitom není, než se s ním samostatně poprat, neboť možnost, že byste jej vyplňovali na nějakém rezortním úřadu za pomoci věci znalého úředníka, není.

Možná tak ministerstvo zkouší inteligenci a vytrvalost občanských aktivistů, v kontextu s dalšími událostmi a z vůle politiků měněnými podmínkami se však rýsuje i jiná, již výše naznačená interpretace. Orwellovská. Krůček po krůčku.

Zatímco listopad 1989 přinesl uvolnění v duchu přeměny „nesmí se nic, co není zákonem dovoleno“ na „dovoleno je vše, co není zakázáno“, přičemž pro veřejnou správu začalo platit, že „může jen to, co zákon dovoluje“, postupně se tato svoboda vytrácí či přinejmenším je sledována a netransparentně monitorována. Sice vznikl Úřad na ochranu osobních údajů, ale kdo kdy slyšel nějakou statistiku, kolik a jakých osobních údajů jak bylo zneužito a jak byli pachatelé postiženi. Kolikrát byla

a jak zneužita třeba zdravotní dokumentace? Po městech a obcích jsou již léta rozmístěny tisíce či spíše desítky tisíc kamer – připadá na každou jednu kameru už alespoň jeden přistižený zloděj či násilník? Takzvaní ochránci osobních dat brojí proti tomu, aby v dotaznicích uchazečů o zaměstnání byl uveden věk, a aby bylo bráno v potaz pohlaví, leč to, jak spáchat osobní pohovor, který by možnou diskriminaci dle věku a pohlaví (a vzhledu, dojmu atd.) vyloučil, zůstává tajemstvím. A kolikrát se lidé naopak setkali se zakrytými obličejí pachatelů trestných činů, nebo jinými jejich identifikátory, i když tam ještě hraje roli pravomocné odsouzení? Bylo by zajímavé posoudit, zda čirou náhodou nemá ÚOOÚ relativně vyšší přínos pro porušovatele zákonů než pro bezúhonné občany. Zvýšit objasněnost případných trestných činů díky kamerovým záznamům je pochopitelný postup, avšak v situaci, kdy politická moc utajeně vyjedná o nadnárodním korporátně-politickém paktu proti občanům, spotřebitelům, obyvatelům a za-

městnancům – smlouvě TTIP, kdy šmírácká mezinárodní dohoda ACTA neprošla jen díky odporu občanské společnosti, je na místě být obezřetný. Kdo vše a za jakým účelem má přístup k záznamům – je a bude to vždy jen a pouze případ vyšetřování trestných činů? Šmírování občanů, spotřebitelů, klientů, obyvatel, zaměstnanců dostává v elektronické době obudné kontury. Sledován je váš pohyb, vaše bezhotovostní platby a nákupy, nejnověji i vaše surfování na internetu. Čmouchací tota-

lita si chce smlsnout na hotovostních penězích. Ten bezhotovostní komfort má být komfort pro koho – pro lidi, nebo pro obchodní korporace, banky, reklamní agentury?

S každým mediálně výživným te-

roristickým útokem státní moc odřezává z občanských svobod, resp. promořuje společnost svým šmíráctvím. Mainstreamem vystrašená většina společnosti přikyvuje na omezování a kontrolování své svobody. Pročpak USA, které se v ochraně spotřebitele zuby nehty drží zásady, že škodlivost zboží třeba dokázat, nikoli preventivně při podezření jeho výrobu firmám zakazovat, ve šmírování občanů používají preventivní metodu? Komupak je tento rozdílný přístup prospěšný? O plízivém pronikání prvků ze zavržené dohody ACTA ve formě národní legislativy mohou hovořit třeba ve Francii, Německu, Velké Británii – a kdo ví, jak vypadá skutečná exekutivní praxe úřadů a bezpečnostních složek v kterékoli zemi včetně ČR. Třeba jsem ale jen podlehl jakési konspirační atmosféře vzniklé rezervami v komunikaci vlády s veřejností. Možná premiér je jen příliš zaneprázdněn, ministr vnitra cosi opomněl, ministr spravedlnosti byl někde mimo, mluvčí vědí, že nic takového se neděje, tak proč by o tom mluvili.

V českém parlamentu je nyní novela zákona o shromažďování, jednoho z pilířů polistopadových občanských svobod... ◀

Karel Růžička

O VÍŘE V LIDI A O NEJSLABŠÍM ČLÁNKU LIDSTVA

► Miloslav Ransdorf

V pátek 22. ledna předčasně zemřel historik, europoslanec KSČM Miloslav Ransdorf. Intelektuál fenomenální paměti znalý dvou desítek jazyků, s obrovským rozhledem, pevně zakotvený na politické levici nejen kvůli historickým, ekonomickým, sociologickým a politickým znalostem, ale také díky své morálce a charakteru. Však také obrodu, autentičnost a znovu nabytí akceschopnosti české levice spatřoval na pilířích humanismu a evropského racionalismu. V tom duchu se také nesly stovky či spíše tisíce jeho vystoupení, projevů, před-

nášek, komentářů, poznámek, článků, knih a dalších textů, ať již jejich adresáty byli straniční kolegové, političtí oponenti, posluchači mnoha besed. Jeho víra v lidský rozum, že i ostatní pochopí fakta a argumenty, byla – jako každá víra – poněkud zaslepená a jeho přátelskost a obětavost se několikrát ukáza-

ly jako ne vždy praktické vlastnosti ve společnosti, která takové hodnoty nesdílí. Velikost intelektu a mravní limity jej odstavily i od řady politických kolegů s levicovou rétorikou a on byl postaven před úlohu bojovat jednak proti pravicové politice a jednak proti příživnictví stranických pragmatiků na levicových myšlenkách, přičemž na jeho chyby čekali političtí oponenti, mediální prostituti a různí kamarádčkové přilepení na peníze, které vydělal. Doložila to i vystoupení jeho manželky a dcery při posledním rozloučení.

V paměti mediálních konzumentů zůstanou uchovány jak jeho

intelektuální rozsochatost, tak asi – a to asi v podrobnostech více – aféry, v nichž se několikrát ocitl. Bylo jich přitom významně méně, než počet knih, které napsal, ale které jen málokdo, i z novinářů, nyní připomněl. Ty dvě desítky publikací snad ale budou žít v myslích skutečných českých a slovenských intelektuálů, příslušníků autentické levice. Nejen kvůli autorovi a vědecké poctivosti zpracování, ale kvůli samotným tématům – husitství, reformace, spravedlnost, Hus, Komenský, Jefferson, Marx, Guevara...

Jsou to příběhy velkých myšlenek, hodnot, cílů, velkých osobností – a velkých zrad. Boje, jež posouvaly lidstvo vpřed, jež byly vedeny ve prospěch lidí a které končily a byly prohrávány kvůli zradě lidí. Konkrétních lidí konkrétních vlastností, konkrétních charakterů. I Miloslav Ransdorf se připojil k tomu úsilí za důstojnost lidí, za vzestup lidstva, za myšlení a za porozumění světu. A stejně jako jeho předchůdci v boji za povznesení člověka a rozumu narážel – na selhání lidí a jejich rozumu. ◀

(kru)

KNIHA „ZÍSKÁVAJÍ VŠICHNI! DRUŽSTVA JAKO HOSPODÁŘSKÝ MODEL BUDOVČNOSTI“

Gellenbeck, Konny (edit.) Westend Verlag GmbH, Frankfurt / Main 2012, 252 stran

(Originál je dostupný v knihovně AZ.) Jedná se o sborník deseti autorů, sdružených kolem internetových novin die Tageszeitung (www.taz.de), nezávislých novin, fungujících v současnosti jako spotřební družstvo a slavící dvacáté výročí vzniku. Sborník je vydaný k Mezinárodnímu družstevnímu roku. První část má název Družstva dnes, druhá Z dějin solidární ekonomiky a třetí Návrat občin.

VIDEO Z KULATÉHO STOLU O KLIMATU A ROZVOJI (27. 11. 2015)

V sekci „Klima“ se představili: Milan Smrž: Co čekáme od Klimatického summitu v Paříži? Vojtěch Kotecký: Politika životního prostředí ve vztahu ke změnám klimatu v ČR. Václav Bělohradský: Změny klimatu a demokracie

► 1. část (příspěvky + 1. část diskuze):

https://www.youtube.com/watch?v=HB3_ERQcmY8&feature=youtu.be

► 2. část (druhá část diskuze):

<https://www.youtube.com/watch?v=DEYyHpuDSII&feature=youtu.be>

V sekci „Rozvoj“ se představili: Michal Broža: Udržitelné rozvojové cíle (SDGs): naděje na udržitelný rozvoj? Petr Lebeda: Jaké výzvy a jaké příležitosti nám SDGs v ČR přináší? Ilona Švihlíková: Globální ekonomické klima

► 1. část (příspěvky + 1. část diskuze):

<https://www.youtube.com/watch?v=qaPcNEgJBgE&feature=youtu.be>

► 2. část (druhá část diskuze):

<https://www.youtube.com/watch?v=7EOVhj0Wgcc&feature=youtu.be>

STRANA DEMOKRATICKÉHO SOCIALISMU SE LOUČÍ SE ZESNULÝM POLITIKEM MILOSLAVEM RANSORFEM ZVEŘEJNĚNÍM DVŮU TEXTŮ NA SVÉM WEBU

► Prvním je vzpomínka místopředsedy CV SDS Jiřího Hudečka

„Za Mílou Ransdorfem“

<http://www.sds.cz/view.php?cisloclanku=2016012301>

► Druhým je převzatý, dnes už historický rozhovor s M. Ransdorfem pro časopis Věda a technika mládeži z roku 1989

„Vrátit víru v budoucnost“

<http://www.sds.cz/view.php?cisloclanku=2016012901>.

ČLÁNEK TOMÁŠE TOŽIČKY „ZAORÁLEK POD VLAJKOU LIDSKÝCH PRÁV“ V DENÍKU REFERENDUM

<http://denikreferendum.cz/clanek/22202-zaoralek-pod-vlajkou-lidskych-prav>

Je komentář Lubomíra Zaorálka k lidským právům v nadnárodních firmách znamením nástupu nové české zahraniční politiky? Nebo se jen snaží zmírnit kritiku, které EU čelí, protože se vyhýbá zodpovědnosti za globální chudobu?

NOVÉ PROCESY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU

Městský obvod Ostrava-Jih (cca 107 tisíc obyvatel) se na participativní rozpočet připravoval během celého loňského roku. Za nápadem zavést PR stojí současná místostarostka Hana Tichánková (ANO 2011), která loni iniciovala vznik „participační skupiny“ složené z aktivních občanů. Přípravy, které místostarostka konzultuje s Agorou CE,

vyvrcholily schválením Zásad realizace participativního rozpočtu pro rok 2016 na prosincovém zastupitelstvu. V roce 2016 se bude rozhodovat o 5 mil Kč. Inovací procesu v českém prostředí je teritorialita – rozdělení prostřed-

ků mezi 4 části obvodu, přičemž jednotlivé návrhy nesmí překročit maximální částky, která je na konkrétní region vyčleněná na základě počtu obyvatel.

Návrhy mohou do letních prázdnin podávat obyvatelé městského obvodu již od 16 let. Návrhy musí splnit čtyři základní podmínky:

► **Realizovatelnost:** projekt musí být uskutečnitelný v průběhu jednoho roku

► **Kompetence městského obvodu:** realizace musí být v kompetenci městského obvodu

► **Náklady maximálně do výše prostředků pro danou část městského obvodu** (Zábřeh 1 370 000 Kč, Hrabůvka 1 300 000 Kč, Dubina a Bělský les 1 220 000 Kč, Vyškovice 1 140 000 Kč).

► **Projekt nemůže být směřován do bytového fondu Úřadu MO Ostrava – Jih.**

Přes léto úřad zkontroluje, zda jsou realizovatelné a splňují podmínky, na podzim budou autoři své projekty prezentovat veřejnosti a celý proces vyvrcholí listopadovým hlasováním, v němž

obyvatelé Ostravy – Jih vyberou, které z navrhovaných nápadů má úřad zrealizovat.

Město Litoměřice (cca 24 tis. obyvatel) vyčlenilo ze svého rozpočtu pro rok 2016 celkem 150 tis. Kč, které budou rozděleny podle hlasování občanů. Zastupitelstvo schválilo 10. prosince 2015 metodiku pro realizaci pilotního ročníku procesu participativního

rozpočtování (PR) v roce 2016, který byl nazván „MŮJ NÁPAD PRO NAŠE MĚSTO“.

Podnět pro zavedení PR podala strana Zelených. Z iniciativy politika Zdravého města Petra Hermannova (Sport a Zdraví Litoměřice) poté vznikla pracovní skupina složená ze zástupců všech politických stran v zastupitelstvu města a předsedy finančního výboru.

Obyvatelé mohou do 20. února zasílat své návrhy na využití této

částky. Představení projektů a hlasování o nich proběhne již 11. dubna přímo na veřejném fóru „Desatero problémů Litoměřic“. Hlasováním na fóru Zdravého města bude rozhodnuto o vítězném projektu či projektech.

Zajímavostí je, že proces PR byl v tomto případě začleněn do úspěšně zavedené tzv. Místní agendy 21 (MA21). V ní dosáhly Litoměřice v roce 2015 jako druhé české město prestižní, nejvyšší kategorie „A.“ Město Litoměřice je od roku 2002 členem Národní sítě Zdravých měst a v rámci Projektu Litoměřice – Zdravé město se snaží o rozvoj spolupráce s obyvateli, dohodě na rozvoji místa směrem k vysoké kvalitě života. ◀

Kateřina Vojtíšková

► **Kompletní pravidla PR v Litoměřicích zde:** http://zdravemesto.litomerice.cz//images/stories/file/akce_2016/Pravidla_pro_predkladatele_2016_DEF_160111.pdf

► **Informační klip:** <https://www.youtube.com/watch?v=iUNB-2MRi7Tw>

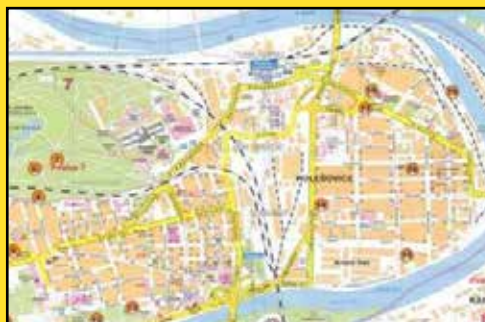
PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET NA PRAZE 7 ŽIJE!

Vroce 2014 jsme informovali o průběhu pilotního participativního rozpočtu na Praze 7. Mohlo se zdát, že proces, ve kterém občané hlasovali o využití 1 miliónu Kč z rozpočtu MČ Praha 7, po komunálních volbách zcela „vyšuměl“. Není to naštěstí pravda. Detaily o podobě implementace vítězného návrhu jsem zjišťovala přímo od jeho navrhovatelky Kláry Cibulkové. Tou hlavní a potěšující zprávou je, že projekt na fungování sportovního hřiště v Dolních Holešovicích se loni zčásti realizoval a dá se předpokládat, že se bude nadále rozvíjet.

K. Cibulková přišla v létě 2014 na úřad MČ s vizí, aby veřejnost mohla využívat hřiště základní školy na Ortenově náměstí. V místě totiž podobné sportoviště chybí. Návrh byl vybrán do užšího kola i přesto, že neměl investiční charakter, což byla podmínka projektů participativního rozpočtu v Praze 7. Před hlasováním udělala navrhovatelka menší kampaň mezi rodiči a projekt získal v hlasování jednoznačně nejvíc hlasů.

Autorka vítězného návrhu po volbách vyjednávala s novým vedením radnice, starostou i ředitelem školy. Starosta byl skeptický, když viděl, že pro návrh hlasovalo méně než sto občanů Prahy 7. Projekt se proto ještě jednou diskutoval na veřejném setkání v aule školy na počátku roku 2015, po kterém rada MČ odsouhlasila příspěvek škole na mzdu správce hřiště a zakoupení sportovního vybavení. Hřiště se otevřelo pro veřejnost a fungovalo odpoledne i o víkendech až do října 2015. O provozu na letošní rok se jedná s cílem, aby v dubnu začal provoz fungovat. To ale není vše.

Spolek Dolní Holešovice připravuje záměr na re-

► Mapa Prahy 7

konstrukci hřiště na multifunkční, které by sloužilo škole, okolní školce, sportovním klubům i veřejnosti. Městská část zaplatila architektonickou studii, podle které se celkové náklady komplexní rekonstrukce odhadují na 10 mil Kč. Plány jsou velké, ale šance, že peníze zaplatí město, skoro nulová. Proto hledá spolek způsoby financování, uvažují o dotacích, sbírce, sponzoringu od firem z okolí, benefici u příležitosti tradičního pochodu spojeného s kulturní akcí. Záměr se bude v únoru prezentovat veřejnosti přímo v aule základní školy. Malá perlička – Klára Cibulková se díky svému „aktivismu“ stala i předsedkyní školské rady ZŠ T.G.M.

Z pilotního procesu je možné vyvodit pár zobecňujících poznámek:

► Raději nezačínat s PR na konci volebního období. Pro proces zejména v pilotní fázi je vhodnější politická stabilita. Ovšem je třeba počítat, že ani v průběhu volebního období nelze vyloučit změnu, což se nyní stalo na Praze 10, kde rezignovala část rady před prezentací projektů.

► Omezovat projekty na investice je zbytečným zúžením. Kvalitní nápady se mohou týkat provozu a lepšího využití existujícího majetku.

► Technická analýza projektů je důležitou součástí procesu, byť na Praze 7 jen díky tomu, že neproběhla důsledně, se projekt dostal až do fáze hlasování.

► Pro legitimitu procesu je důležitý počet/podíl lidí, kteří se jej účastní (zejména hlasují o návrzích).

► Aktivita navrhovatelů může být klíčová.

Kateřina Vojtíšková

ZÁSLUŽNÁ ČINNOST PLATFORMY PRO SOCIÁLNÍ BYDLENÍ

Na pravidelné lednové schůzi Platformy pro sociální bydlení, které je Alternativa zdola kolektivním členem, bylo hlavním bodem v rámci vnitřního vzdělávacího cyklu představení dosud nezveřejněné studie „Ivana Šimíková, Robert Trbola, Jan Milota, Magda Frišaufová: Analýza problému rizika ztráty bydlení a vyhodnocení existujících mechanismů v České republice, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., 2014, 100 str.“ Jeden z autorů Jan Milota zdůraznil zaměření rozboru na prevenci ve vztahu k bezdomovectví, příčin ztráty bydlení a rozčlenění cílových skupin, na které se prevence má zaměřovat. Ukazuje se například, že

jen kolem 15 % z těch, kteří mají nárok na příspěvek na bydlení, o něj skutečně žádá, a to také proto, že administrativa je náročná a k vyplacení příspěvku dochází až dodatečně: ve špatné sociální situaci pro postižené je obtížné nejdříve najít peníze na 3 nájemy a teprve pak s mnoha doklady žádat o příspěvek. Studie byla poskytnuta s pozvánkou na jed-

Platforma pro sociální bydlení

nání v elektronické podobě, obsahuje i bohatý seznam literatury.

V diskusi účastníci uváděli praktické příklady nejednotného, roztržitého využívání současných metodik z oblasti podpory bydlení lidí se sociálními problémy – rozdíly mezi kraji i městy, často tvrdý postoj obcí a dalších pronajímatelů, kteří nevyužívají všech možností a nesnaží se často problémům s placením včas předcházet, málo uspokojivá nebo žádná řešení pro lidi s končícím pobytem v ústavě, což vede k degradaci sociální práce, malý zájem ze strany pracovníků ministerstev o reakci na takové problémy, když zákon o sociálním bydlení není stále přijat.

Účastníci prodiskutovali aktuální priority Platformy pro sociální bydlení. Jde o pět oblastí: 1. Legislativa, advokacie – sledovat jednání a spolupracovat s klíčovými hráči, nyní hlavně příprava zákona o sociálním bydlení, spolupráce se svazem měst a obcí. 2. Spolupráce s obcemi – nabídka členství, osvěta, po-moc při řešení konkrétních problémů atd. 3. Kampaně k sociálnímu bydlení – vliv na veřejnost a sdělovací prostředky, vytváření veřejného tlaku. 4. Pilotní projekty (především brněnská skupina, uveden příklad z Mladé Boleslavi, kde se podařilo umístit 7 rodin z ubytoven do bytů). 5. Užší spolupráce s MMR na pozičních dokumentech.

Pro mnoho rodin i jednotlivců zůstává nebydlení – bezdomovectví nebo jen často mizerné ubytování místo bydlení vážným problémem, který pro současný systém veřejného vládnutí není prioritou. Ještě víc je těch ohrožených. Jak dlouho ještě? ◀

Václav Exner

O DRUŽSTEVNICTVÍ AKTUÁLNĚ A MEZINÁRODNĚ

Ve dnech 24.-25. listopadu 2015 uspořádala Družstevní asociace ČR spolu s vedením evropských družstev v Bruselu mezinárodní konferenci a výjezdní zasedání představenstva Družstev Evropa (název zastřešující organizace) v Praze.

Všeříkající název konference zněl „Aktuální situace v českém a evropském výrobním, spotřebním, bytovém a zemědělském družstevnictví a úloha družstev v hospodářské struktuře členských zemí EU“.

Během jednání bylo předvedeno

mnoho problémů, vyplývajících z nedostatečné reflexe družstevní problematiky státní správou a samosprávou v zemích bývalého východního bloku, tedy i České republiky:

- ▶ chyby v judikatuře o bytovém družstevnictví,
- ▶ nerovné konkurenční prostředí, které staví do nevýhody poctivé plátce DPH proti neplatičům,
- ▶ chybně pojaté právo členů družstev poskytovat plnou moc v rozhodovacích procesech mimo členskou základnu a s tím spojená rizika a formy nepřátelských převzetí,
- ▶ nesmyslně požadované uzavírání smluv o výkonu funkce místo

pracovních smluv s předsedy a vedením družstev.

Zástupci českých družstev vypracovali po jednání konference Memorandum, které bude předáno kompetentním zástupcům státní správy a samosprávy.

Obsah memoranda odráží přetrvávající nespokojenost s nepochopením – ze strany státu – svébytného postavení družstev v rámci národního hospodářství. Evropská komise je naopak výslovně chápá jako důležitý prvek ekonomické stability a významný faktor snižování nezaměstnanosti.

Pokud jde o jednotlivá družstevní odvětví, lze konstatovat, že v České republice se jeví současná legislativa například vůči bytovým

družstvům a společenstvím vlastníků nepřátelská. Současný stav již ohrožuje samotnou existenci bytových družstev.

Z pohledu spotřebních družstev je nezbytné zajištění stejných právních podmínek pro podnikání v oblasti obchodu, zejména pak prosazení registrace tržeb nebo prosazení pevných daňových podmínek pro určité minimální období.

Pro budoucí stabilizaci rizikové struktury českého hospodářství je tedy nezbytné konečně začít vytvářet podmínky pro snížení nevýhodné závislosti malých a středních firem a výrobních družstev na velkých firmách. Možných opáření je celá řada a měla by se týkat mj. podpory inovací a marketingu. ◀

Z materiálů DA ČR připravil **Jiří Guth**

REFERENDUM JE PLODEM RESPEKTU K OSTATNÍM

hovoří dle něho „v podivné podobě“, když použila formulaci, že „lid může“. Domnívá se, že odůvodněných případů k vyhlášení celostátního referenda u nás zatím moc nebylo, jako vhodná témata uvedl umístění radaru USA v ČR či církevní restituce. V té souvislosti odsoudil, že pravice nedopustila v r. 1992 referendum o ne/rozdělení Československa, a označil to za projev pohrdání vůlí občanů. Jičínský míní, že švýcarská zkušenost je nepřenosná.

S. Grospič se dotkl problematiky témat, k nimž nelze vypisovat lidové hlasování, dále toho, kdo může žádat vypsání referenda, a také počtu podpisů na petici žádající referendum (KSČM je pro 100 000).

P. Doležal přiblížil jeden z návrhů zákona z dílny občanských iniciativ. Ten kupř. nepočítá s možností, že by referendum bylo vypsáno jinak než na základě petice (poslanci a senátoři mohou vpsat petici jako ostatní občané), předpokládá, že kvórum podpisů na vypsání referenda by bylo obdobné jako na vyhlášení předčasných voleb atd.

V následující diskusi zazněly různé návrhy, leč i osobní útoky. Mezi kladně přijaté návrhy se zařadil třeba návrh Zbyňka Fialy na určení jednoho pevného dne v roce na konání referend, resp. voleb. Jan Zeman upozornil na možnosti maření referenda, upozorněno bylo na zásadní význam mediálního krytí petice a referenda, aby občané byli podrobně informováni o problematice, kterou má refe-

rendová otázka řešit atd. Rozdílná stanoviska předložili zástupci dvou křídel Hnutí za přímou demokracii – jedni se distancovali od návrhů referend nyní ležících ve sněmovně, jako zcela nedostačujících, fakticky znemožňujících přímou demokracii, druzí mají připraveny zásady pro referenda a žádají ústavu podobnou švýcarské.

Toť zpravodajská část článku. Nyní publicistická.

Průběh diskuse byl občas otřesný. Vystoupení některých návštěvníků semináře narušovalo věcný ráz debaty, nebylo k věci, některé výlevy byly neuctivé, exhibicionistické. Místo tříbení názorů kupř. na kvórum petičních podpisů či

Chytanému zákonu o celostátním referendu byl věnován seminář Spojenectví práce a solidarity 14. ledna v pražském Domě odborových svazů, na němž hlavními řečníky byli ústavní expert a poslanec Zdeněk Jičínský (OF, ČSSD), právník a poslanec Stanislav Grospič (KSČM) a právník a občanský aktivista Patrik Doležal.

Šedesátka posluchačů stísněná v nevelké zasedačce si na začátku vyslechla čísla o tom, kde v Evropě mají a jaké, či nemají (Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko) referendum. Poté již Z. Jičínský připomněl čtvrtstoletou historii diskusí, podávání, upravování a zamítání návrhů na zákon o referendu v ČSFR a ČR. Česká ústava o referendu

voličské účasti, ne/dovolených témat, závaznosti atp. – kecy a propagandistické žvásty, urážky.

Referendum není výplodem a nástrojem statistiků a sociologů, aby jednou za čas měli kromě průzkumů mínění na limitovaném vzorku respondentů s nějakou odchylkou názorů také úplná data. Referendum je projevem úcty, respektu k ostatním lidem a k jejich mínění v okamžiku, kdy se hledá řešení nějakého, zpravidla důležitého problému. Vládnout se dá i bez referend, kdy si ti vybraní, ať již rodem, násilím či volbami, rozhodují podle svého bez většího ohledu na ostatní. Referendem jsou zváni k rozhodování i ti nevyvolení, protože rozhodující společenská síla, necht' již organizovaná či nikoli, chce znát názory všech občanů, zařídít se dle nich a též přenést na všechny občany spoluzodpovědnost za kvalitu života společnosti. Podobným nástrojem je participativní rozpočet atp. Referendum či paroz jsou měřítkem výše a kvality sounáležitosti ve státě, v komunitě.

Jakou úctou k ostatním však vykazuje člověk svými výkřiky přerušujícími řečníka či diskutéra, či au-

tor urážlivých slov (navíc i demagogických či lživých)? S jakou osvětou a informační kampaní před referendem třeba počítat u běžných občanů, kteří nyní sotva chodí volit, když dnes ti, kteří projevují jakous takous občanskou politickou aktivitu, se nemějí chovat vůči sobě a nejsou s to pochopit smysl semináře a diskuse, mluví mimo a fakticky torpédují akci? Co vede arogantní debatéry k účasti na akcích prosazujících všelidové hlasování, tj. projev názorů všech ostatních lidí, a jak budou respektovat jeho výsledky, když ani na běžném setkání nerespektují vystupování jiných lidí a odlišné názory?

Referendum je úhelný kámen politické rovnosti, kdy mocnější, silnější, schopnější, znalejší jsou postaveni na roveň nejen průměrným, ale i slabším, přehlíženým, utiskovaným, neschopnějším. Mnohým se to nelíbí, proto také referenda nemají na různých ustláno. Z toho důvodu je nutno pojímat referendum s maximální seriózností, promyšleně a důkladně je připravovat a uskutečňovat a rovněž realizovat jejich výsledky, aby občanská společnost a politická vyspělost lidí sílily. Pokud si někdo myslí, že referendum je mechanismus, jak on se dostane k moci, jak zazní jeho hlas, jak on to konečně ostat-

ním ukáže, jak se politika dělá, tak je to jen zlomeček pravdy – ke stejné možnosti se totiž dostanou všichni ostatní.

Pokud se referendum zvrhne do vulgární podoby, do pouhého poměření, kdo je silnější, resp. početnější, tak se mine svým smyslem.

Místo nástroje úcty a respektu k ostatním bude bucharem na menšinu. To, jak džina netolerance a nenávisti vypustit z lahve, ukázala první přímá volba prezidenta v ČR. Opět ho zašpuntovat? K tomu se mocní nemají.

K diskreditaci formy přímé demokracie stačí hrstka politických gaunerů a povětší stádo užitečných idiotů. Tuto tlupu snadno sestavit na úrovni státu, kraje, metropole a krajského města, hůř to již jde v ostatních městech, natož v obci. Jednak musíte dát dohromady nadkritický počet lumpů a hlupáků, jednak členové

menší komunity lépe, bezprostředněji znají její problémy a sebe navzájem a nejsou odkázáni na mediální zprostředkování, dnes spíše manipulaci.

Je zodpovědností především politických stran levicové rétoriky, že referendový život v ČR je stále v plenkách, že i ve městech a obcích jsou stále výjimkou, natož aby je pořádaly kraje a vláda. To, že seriózní referenda nevoní pravici, vyplývá z podstaty pravice. Jí se ponejvíce hodí fiasko referenda a nebo referendum – buchar. Levice, jestliže chce být autentická a ne pouze rétorická, musí referenda a participativní rozpočtování seriózně uchopit a postupně občany učit s nimi nakládat. Ano, je to tak – sotva se levicový politik dostane k moci, má se o ni dělit. Kolik politiků v opozici dovede plameně levicově hovořit a kolik z nich dovede při moci levicově konat?

Není to jednoduché, už zmíněný seminář ukázal rizika zapojení občanů, ale to neznamená vzdát to. Právě na obcích a menších městech jsou politici v nemalé míře srdcaři, kteří se angažují pro sebe, ne pro svoji kariéru, proto zvládnou zdárněji než pražská politická galerka průkopnickou práci na férové participaci občanů na moci a budou schopni vymyslet, jak krůček po krůčku přímou demokracii šířit ku prospěchu rozkvětu obce i občanské společnosti. Tam musí vzniknout chutný a pevný korpus referendového dortu, na jehož šlehačkové špičce je mandle celostátního referenda. Bez toho korpusu je šlehačka jen nadýchané nic, co splaskne, a je-li základ dortu dobrý, tak klidně přežijeme, když bude mandle na špici někdy hořká.

Zákon o celostátním referendu je nezbytný, ovšem o tom, jak s ním budeme nakládat, rozhodne praxe občanů z místních referend. ◀

Karel Růžička

SETKÁNÍ INICIATIV

Vsobotu 23. ledna se v sídle občanské iniciativy Ne základnám v Praze v Tomášské ulici sešlo zhruba čtvrt stovky zástupců různých sdružení a občanských hnutí a iniciativ, aby se navzájem informovali o svých hlavních letošních úlohách a akcích. Výměna informací měla pomoci případné spolupráci či předejít časové a místní kolizi podobných akcí.

Jednání probíhalo v čistě pracovním duchu. Pokusy o ideologické výlevy byly omezovány v zárodku a nikdo na ně ani nereagoval (za to dík všem zúčastněným, tím spíše, že body střetů by se daly nalézt), takže efektivní atmosféra se udržela po celou dobu několikahodinového sezení. Plodné snad byly i dvoustranné rozhovory během přestávek

Ukázalo se, že každý ze zúčastněných má svoji hlavní agendu vlastně výlučně skutečně svoji (např. paroz, odzbrojení, česko-německé vztahy, přímá demokracie atd. Sice nebyl přítomen nikdo, kdo by si jako prioritu vzal smlouvu TTIP, ta však byla nejčastějším vedlejším tématem.

Praktickým výsledkem setkání byla výměna kontaktů, což umožňuje propojení informačních a organizačních sítí. To by se mohlo odrazit ve vyšší účasti na veřejných akcích a ve spolupráci na organizaci některých akcí, ať již jde o propagaci akcí, vyslání řečníků, odborníků a pomocníků při pořadatelství, šíření závěrů z akcí atd. Dohodlo se pravidelné zveřejňování nejbližších akcí jednak na webu Ne základnám, jednak rozesláním daného textu všem účastníkům setkání, aby jej mohli preposlat po svých kanálech. Záleží teď na každé organizaci, jak bude Vaška Novotného a Suzanu Exnerovou, kteří se podujali v tomto pomoci, zásobovat pozvánkami, nabídkami spolupráce či dalšími texty a materiály, které uznají za vhodné pro šíření v pestré aktivistické komunitě. ◀

(kru)

► ulice Tomášská v Praze

OHLASY

DOBŘÍ DEN,

patřím k odběratelům Zpravodaje AZ, „vyzbrojuji“ se informacemi a šířím je dál a vždy netrpělivě čekám na další číslo. Ale ne všichni ti, se kterými se o informace dělím, mají možnost (nejenom technickou) číst si na obrazovce. Domácí tisk je vzhledem k barevnému podkladu extrémně nákladný.

Proto navrhuji šířit i verzi pro tisk. Nebo není tisk z nějakého důvodu žádoucí?

Zdravím a držím pace

Josef Šustr

ODPOVĚĎ REDAKCE:

Od tohoto čísla za leden 2016 byl Zpravodaj změněný po technické stránce - je vytvořený na šířku, aby se lépe četl z obrazovky, a dodáváme i černobílou verzi pro tisk. Názory na novou podobu Zpravodaje AZ prosím pošlete na adresu zpravodaj-az@seznam.cz - všemi vašimi podněty se budeme zabývat. Děkujeme.

Za redakci Zpravodaje

Michal Černý

Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím pošlete na tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz

Zpravodaj AZ
(leden 2016)

Odpovědný
redaktor
Karel Růžička

Grafický design a sazba
Michal Černý

Do tohoto čísla
přispěli:

Karel Růžička, Ilona Švihlíková,
Kateřina Vojtíšková, Václav Exner,
Jiří Guth

Zdroj fotografií
www.freeimages.com